

Introduktion til Koranens litterære fortrinlighed

”Hvad end de er kristne eller jøder, eller blot betragtes som intellektuelle ansvarsbevidste individer, har medlemmerne af den vestlige civilisation aldrig været omhyggeligt uddannet eller præcist informeret omkring Islam... selv nogle personer med velvilje over for – og kendskab til Islam, fortsætter med at udvise ærefrygt overfor profeten Muhammad og den globale tilslutning til hans budskab, hvilket de anser som en uforklarlig overlevelse af en aldgammel ørkenstammes ambition. Dette syn ignorerer 14 århundreders islamisk civilisation, der blomstrede med kunstnere, lærde, statsmænd, velgørere, videnskabsmænd, ridderlige krigere og filosoffer... såvel som talrige mænd og kvinder af bengivenhed og visdom fra næsten enhver nation på planeten. Den sammenhængende verdenscivilisation kaldet Islam er bygget på Koranens vision og kan ikke betragtes som et individuelt produkt eller nationale ambitioner, støttet af historiske tilfældigheder.”

Bogen ”Heart of the Qur’an” af Lex Hixon, hvorfra dette uddrag er taget, tilsigter at stimulere den vestlige læser til at undersøge Koranen, muslimernes bog, med åbenhed og ny inspiration. Koranen har utvivlsomt haft en enorm indflydelse på global politik og ikke mindst milliarder af individers liv. Det indtryk Koranen, både sprogligt og æstetisk, gør på læseren har intet sidestykke. Dens indhold strækker sig fra adressering af individuelle spirituelle spørgsmål til velformulerede komplicerede systemer til regeringssamfund. Bemærkelsesværdigt, præsenterer Koranen, hvad der kun kan beskrives som et enestående paradigme af sociale og politiske tanker, der tidligere var ukendte. Margoliouth forklarer Koranens indflydelse således:

”Koranen optager en central position blandt de fremragende religiøse bøger i verden. Skønt den tilhører den klasse af litteratur, som er de yngste af de epokegørende værker, har den frembragt vidunderlige resultater på store menneskemasser. Den har skabt et helt og nyt stadie af menneskelige tanker og en ny type af personlighed. Den transformerede først adskillige heterogene ørkenstammer på den arabiske halvø til en nation af helte, og den fortsatte med at skabe udbredte religiøspolitiske organisationer i den Muhammadanske (muslimske) verden, hvilket er blandt de største styrker nogensinde set i både Europa og Østen.”

Sprogligt kommer ordet ”Koran” fra det at ”læse” og betyder mere præcist ”teksten som er læst”. Koranen kalder også sig selv for ”kitab” hvilket leksikalsk refererer til en skrevet bog. Således har den signifikante skrift, læsning og overvejelse af Koranen været understreget fra begyndelsen af Islam. Koranens materiale er opdelt i ”surah’er” eller kapitler. Ifølge Phillip Hitti var Koranens samlede tekst den første egentlige bog på det arabiske sprog. Den er samtidig Islams overmyndighed som værende en fundamental og essentiel kilde for den islamiske overbevisning, moralkodeks og rådgivning. For muslimerne er Koranen af guddommelig oprindelse, ikke ord fra profeten Muhammad, men Skaberens tale åbenbaret til ham i ord og mening.

”Læs i din Herres navn”. Disse var de første få ord af Koranen, som blev åbenbaret til Profeten Muhammad for over 1400 år siden. Muhammad, som var kendt for, i perioder, at trække sig tilbage og meditere over livets spørgsmål i en grotte lidt uden for Mekka, havde fået åbenbaret de første få ord af en bog, som skulle vise sig at have kolossal påvirkning på den verden vi lever i den dag i dag. Fra ikke at være kendt for et enkelt stykke digtekunst, og fra ikke at besidde nogen speciel retorisk begavelse, havde

Muhammad netop modtaget begyndelsen af en bog, der ville behandle spørgsmålene om overbevisning, lovgivning, international lov, politik, ritualer, spiritualitet og økonomi i en ”komplet ny litterær form”. Armstrong udtaler, at

”det er som om, Muhammad har skabt en fuldstændig ny litterær form som nogle mennesker ikke er parat til, men som andre får kuldegysninger over. Uden oplevelsen af Koranen (dens påvirkning på mennesket), er det ekstremt usandsynligt at Islam ville have slået rødder?”

Denne unikke stil var årsagen til en dramatisk intellektuel oprejsning hos ørkenaraberne, og 13 år efter den første åbenbaring, blev den grundlaget for en stat i Madina. Denne nye genre af tale, Koranen, blev alene kilden til den nye civilisations politiske, filosofiske og spirituelle livssyn. Steingass forklarer:

”Derfor bør dens overlegenhed som et litterært produkt ikke måles af nogle subjektive og æstetiske marxister, men på den effekt den havde på Muhammads landsmænd, og dem som levede i hans tid. Hvis den (Koranen) talte så kraftfuldt og overbevisende til hans (Muhammads) lytters hjerter og formåede at ændre hidtil centrifugale og uorganiserede elementer til en kompakt og velorganiseret størrelse, baseret på ideer, som er fjerne fra dem, der indtil da dominerede arabernes tænkning, var dens veltalenhed perfekt, simpelthen fordi den skabte en civiliseret nation uden brutale stammer...”

Adskillige historikere, videnskabsmænd og forfattere diskuterer ikke, hvorvidt Koranen har haft en kolossal indflydelse på historien – ligesom den har det i den globale politik i dag, idet den udgør en autoritet for milliarder af muslimer. De forsøger derimod at forstå denne tidløse indflydelse. Formålet med denne artikel er at vise, hvordan Koranen kan beskrives som en ny genre af tale og et litterært mirakel. Rationelle argumenter, som beviser dette, samt at Koranen ikke kan efterlignes, fremlægges af muslimer som bevis for deres overbevisnings sandhed.

Artiklen tiltænker at bidrage til den tiltagende interesse for Koranens budskab såvel som dennes litterære styrke og vil fremhæve Koranens evne til at overbringe nøglekoncepter og budskaber på den mest dybsindige måde, en måde, som er beskrevet af de mest erfarne arabiske litteraturkyndige, og som ikke kan efterlignes samt er usammenlignelig med noget litterært værk i hele menneskehedens historien. Den berømte orientalist H. Gibb kommenterer således:

”Den litterære fortrinlighed skal dog ikke bedømmes på en apriorisk måde, men derimod i forhold til det geniale arabiske sprog; og intet menneske i femtuhundreder år har nogensinde spillet på dette instrument (det arabiske sprog) med sådan styrke, dristighed og spektrum af følelsesmæssige virkemidler, som Muhammad gjorde”

Koranen og litteratur

”Under det nuværende forsøg på at forbedre forgængernes præstation og på at frembringe noget, som kan accepteres, og som giver genlyd, mens jeg var ved at besvime over Koranens sublime retorik, har jeg været i lidelse over at studere de komplicerede og rigt varierede rytmer som – bortset fra budskabet i sig selv – udgør Koranens unægtelige krav på at være blandt menneskehedens største litterære mesterværker”.

Citatet er et uddrag fra A.J. Arberry's, en fremtrædende orientalist med dyb litterær kyndighed i arabisk og oversættelse af Koranen og kaster lys over dens litterære fortrinlighed. Det bør imidlertid fremhæves, at Koranens litterære fortrinlighed, som er beskrevet her, er baseret på dens sublime retorik og dens rigt varierede rytmer. Med hensyn til Koranens retorik er der udarbejdet mangfoldige værker omkring emnet fra klassiske såvel nulevende litteraturkyndige. Angående Koranens rytme, er dens påvirkning blevet fremhævet af litteraturkyndige gennem historien, og den er ofte beskrevet som værende smuk og unik. Denne reference til Koranens rytme er bare en lille del af dens litterære styrke, som i øvrigt ikke kan

ignoreres. Litterære strukturer er imidlertid ikke begrænset til de to elementer som Arberry refererer til (rytme og retorik).

Mange orientaler og sprogkyndige fremhæver, hvordan Koranens diskurs er en unik og udtryksfuld genre, der eksemplificerer toppen af litterær skønhed. Koranens sprogvidenskabelige miljø er indrettet sådan, at ændring i ordstillingen vil ændre den kommunikative effekt, den tiltænkte mening, beskadige Koranens stilistiske virkning og forstyrre den harmoniske, semantiske sammenhængskraft mellem ordene igennem hele bogen. Schacht beskriver Koranens stilarts natur:

”Koranen var også et sprogvidenskabeligt bevis af uforlignelig vigtighed. Den blev anset som en kilde til grammatiske og leksikografiske informationer. Dens stil, som ikke kan efterlignes eller modarbejdes, blev endda betragtet som en målestok for teorier inden for litterær kritik.”

Rytme og lyd er også en vigtig bidragende faktor til Koranens stilart og skønhed. Koranen placerer ikke kun ord for at producere det ønskede kommunikative resultat, den gør det også for at skabe rytmer og lyde for at højne påvirkningen og forøge den psykologiske effekt. Arberry oplyser:

”Retorikken og rytmen i Koranens arabisk er i korte træk så ejendommelig, så kraftfuldt, så stærkt følelsesmæssig, at enhver version (anderledes end den originale) overhovedet, grundet sagens natur, er bundet til blot at være en sølle kopi af den strålende prægtige af original.”

Endvidere er Koranens brug af retorik og veltalenhed uden sidestykke i det arabiske sprogs historie. Koranens sprog er præcist og nøjagtigt i både dets betydning og udtryk; hvert bogstav og ord har dets plads, og det sammenhængende sprog er frit for fejl. Stubbe forklarer:

”Sandheden er, at jeg ikke kan finde nogen forstående forfatter, der bestrider Koranens fortræffelighed og status som respekteret målestok for det arabiske sprog og veltalenhed.”

Andre kendetegn ved Koranen, som bidrager til dens dynamiske stilart, er dens bratte skift af personer og tal. Dette kendetegn, også kendt som grammatisk forskydning, spiller en retorisk rolle, hvor de bratte skift er fuldstændig logiske og er brugt for at forøge udtrykkets kraft. Robinson forklarer:

”bratte nominative skift er karakteristiske for Koranens diskurs... det er en meget effektiv retorisk mekanisme.”

Dawood, en lærd irakisk jøde, kommenterer i hans oversættelse af Koranen på summen af de retoriske virkemidlers effekt samt talrige andre litterære kvaliteter i Koranen ved at beskrive det som et ”litterært mesterværk”:

”Koranen er det tidligste og langt det fineste værk inden for klassisk arabisk prosa... Det er bekræftet, at Koranen ikke kun er en af de mest indflydelsesrige bøger af profetisk litteratur, men også et litterært mesterværk, og det med rette... oversættelser har, efter min mening, praktisk talt fejlet i at overføre både meningen og originalens retoriske ophøjethed.”

Litterære strukturer består af mange elementer, der er for talrige til at blive diskuteret i detaljer i denne artikel. De inkluderer diktion, fonologi, retorik, komposition, morfologi, syntaks, arkitektur, rytme og stilart, i forlængelse af emner relateret til tone, stemme, billedsprog, symbolisme, allegori, genre, budskab, resonans og andre litterære aspekter – som alle skal ses i historisk, kulturel, intellektuel og psykologisk kontekst. I Koranen er disse elementer kombineret med hinanden på en myriade af måder, der frembringer Koranens unikke karakter. Zammit kommenterer på dette,

”Trods litterær fortrinlighed af enkelte lange præislamiske digte eller qasaid, er Koranens arabiske sprog absolut på sit eget niveau som det mest fremragende skriftlige manifest.”

Sådanne bedømmelser former baggrunden for Ijaz al-Quran doktrinen – det uefterlignelige ved Koranen, som ligger i hjertet af Koranen, der hævder at være af guddommelig oprindelse. Koranen meddeler:

” Og hvis I er i tvivl om det Vi har åbenbaret til Vores sendebud, så producer da blot et kapitel lig det. Og hidkald alle jeres hjælpere, foruden Allah, hvis I er sandfærdige.” [Koranen 2: 23]

Og

”Og siger de at han har opdigtet dette budskab? Sandelig, de har ikke overbevisning. Lad dem bringe en tale lig den, hvis de taler sandt.” [Koranen 52: 33-4]

I ovenstående vers udsteder Koranen en udfordring om at producere et kapitel der er lig den i dens litterære magt og fortrinlighed. Dette demonstrerer, at påstanden om Koranens Guddommelige oprindelse kan blive modbevist ved blot at producere en arabisk tekst på tre linjer (som Koranens korteste kapitel), som er grammatisk korrekt, unik i stilart og gør brug af forskellige litterære strukturer for at højne det litterære niveau. De nødvendige værktøjer for at imødekomme denne udfordring er de begrænsede grammatiske regler og de 28 bogstaver, der udgør det arabiske sprog. Disse er selvstændige og objektive størrelser, som er tilgængelige for alle. Det faktum, at der ikke er blevet produceret noget lig Koranen siden den kom, og frem til i dag, kommer ikke som nogen overraskelse for størstedelen af de lærde, der er bekendte med det arabiske sprog og dét i Koranen. Som Palmer forklarer:

”At de bedste arabiske skribenter aldrig har haft succes med at producere noget lig Koranens fortrinlighed er ikke overraskende.”

På grund af dybden og omfanget af Koranens litterære virkemidler vil denne artikel introducere følgende udvalgte litterære mekanismer: lyd, unik genre, dynamisk stilart og æstetiske elementer. Disse egenskaber er blevet hensigtsmæssigt beskrevet af Hirschfield:

”Koranen er utilnærmelig, hvad angår dens overbevisende magt, veltalenhed og endda komposition.”

Lyd

Koranen intensiverer sit udtryk gennem anvendelsen af lyde. Den bruger varierende fonetiske kendetegn, som både har æstetisk og kommunikativ effekt. Disse kendetegn omfatter forlængelsen og modifikation af lyde således, at ord og bogstaver udtales som ”mellemliggende” lyde og nasale lyde således, at ordene ”glider” flydende og sammenhængende over i hinanden. Dette unikke kendetegn forefindes gennem hele Koranens diskurs. Koranen er fyldt med disse fonetiske virkemidler, hvilket også er med til at konstruere en følelsesmæssig og stærk forestilling hos lytteren. Dette er gjort gennem ord, som, trods deres niveau, er blandt de letteste at udtale. På denne måde udtrykkes den tiltænkte mening på en kraftfuld måde, mens semantisk tilpassede lyde frembringes. Måden hvorpå Koranen anvender ord danner en harmonisk melodi, ligesom Sells forklarer:

”... der er en vis kvalitet i lyden af Koranen, som enhver, der har kendskab til arabisk kan anerkende. Koranske kommentatorer har diskuteret kraften og skønheden af lyden... er en af nogle aspekterne i videnskaben, som går ud på at analysere ijaḏ al-Quran (Koranens mirakel/ det uefterlignelige ved Koranen).”

Koranens ordvalg koblet med lydets kraft overfører meningerne på en unik måde. Koranens egenskaber producerer billeder og beskriver begivenheder som om de hændte foran læseren/lytteren. Johns forklarer,

”Det er sproget i sig selv, som udgør en ikon-agtig tradition. Ikke et eneste ord kan tages eller høres isoleret. Alle repræsenterer de centrale betydninger, som er selvforstærkende, sammenhængende og tjener som aftrækker for aktiveringen af den indgående dybde af religiøs bevidsthed.”

Brugen af fintfølede lyde i følgende eksempel illustrerer Koranens evne til at udtrykke meninger via lyden af dens tekst:

”Og natten, når den bliver stille” [Koranen 93: 2]

Waallayli idha saja

Måden hvorpå Koranen bruger ordene **”når den bliver stille”** frembringer en beroligende tone og en blød lyd. Dette indikerer freden, stilheden og den afklarede ro, som natten giver. Koranen anvender også lyde for at danne intense billeder, for eksempel,

”Som slår mægtige gnister af lid” [Koranen 100: 2]

Faalmooriyati qadhan

Ordet for gnister af lid ”qadhan” som er brugt her udsender en lyd der fremkalder en forestilling af dette billede, de arabiske bogstaver ´daal´ og ´ha´ er ansvarlige for denne lyd. Et andet eksempel:

”Og efterlader et spor af støvskyer.” [Koranen 100: 4]

Faatharna bihi naqAAan

Ordet ´atharna´ brugt i dette vers, med dets serie af vokaler udsender en lyd af plasken, hvilket udtrykker et billede af dramaet.

Koranens benyttelse af lyde spiller også en retorisk rolle. For eksempel i nedenstående vers, hvor Koranen bruger ord, hvis lyd i sig selv giver et indtryk af dets (ordets) betydning. Dette retoriske redskab kaldes onomatopoietisk sprogbrug og findes i stort omfang gennem Koranens diskurs,

”Men når den bedøvende ulykke indtræffer – ” [Koranen 80: 33]

Fa-itha jaati as-saakhatu.

Ordet for ´bedøvende ulykke´, ´as-saakhatu´ laver en lyd der klart udtrykker dets betydning. De arabiske bogstaver ´kha´ og ´ta´ udsender skærende lyde hvilket tjener tekstens betydning.

Koranens lyde bruges for at forøge virkningen af dets budskab. Det arabiske sprog har mange ord for en enkelt mening, men alligevel vælger og arrangerer Koranen ord, som skildrer den tilsigtede mening og frembringer lyde, som tilpasser sig billedet, scenen og budskabet, som Koranen udtrykker. Dette er ikke kun gjort ved at udvælge de rigtige ord men også ved at arrangere dem i en specifik rækkefølge for at frembringe lyde og rytmer. Bare ved at berøre nogle få simple eksempler, kan det forstås hvorfor Pickthall blev ledt til bekendtgørelsen om, at Koranen har en ´uforlignelig symfoni´. Arberry´s personlige erfaringer omkring Koranens rytme:

”Hver gang jeg hører Koranens melodi, er det som om jeg hører musik, under den velklingende flydende melodi ... påtrængende trommeslag som mit eget hjertes.”

Unik genre

”Som et litterært monument står Koranen for sig selv et unikt værk i den arabiske litteratur uden nogen forfader ej heller nogen arvtagere i dens eget formsprog. Muslimer i alle aldre er forenet i erklæringen om, at den ikke kan efterlignes, ikke kun i dens indhold, men også i dens stilart... og i den måde, hvorpå den presser det arabiske formsprog for at udtrykke helt nye rækker af tanker, fremkalder Koranen en dristig og slående effektiv retorisk prosa, hvori alle ressourcerne af syntaktiske modulationer er udnyttet med storslået frihed og originalitet.”

Dette citat fra den berømte arabiske grammatiker H. Gibb er en kort beskrivelse af Koranens stilart. At der her er tale om en unik genre er imidlertid ikke blot en subjektiv konklusion, det er derimod en realitet baseret på brugen af egenskaber, der er alment kendt i alle sprog. Det kan virke underligt, at Koranen har udviklet sin egen stilart ved at anvende de gældende litterære elementer. Det skal imidlertid noteres, at Koranens tale bruger disse almindelige elementer i sproget på en måde, som aldrig er set før. Penrice erkender Koranens litterære fortrinlighed:

”Koranens kompetente viden er absolut nødvendig som en introduktion til studiet af arabisk litteratur og som en genre, der bevæger sig udover det ufuldkomne sprog. Fra renheden af dens stil og elegancen af dens diktation er den blevet anset som en målestok for arabisk...”

Koranen er en selvstændig genre med rette. Dens unikke stilart er realiseret gennem to uadskillelige elementer, nemlig retorik og sammenhængselementer. Fra et sprogvidenskabeligt synspunkt kan retorik defineres som anvendelsen af sprog for at behage eller overbevise. Sammenhæng er det træk der binder sætninger sammen grammatisk og leksikalsk. Det kan også beskrives som måden, hvorpå ord er bundet sammen til sætninger, og hvordan sætninger er forbundet for at forme en større sammenhæng i tekster. Disse elementer er kombineret på en måde, der sammenføjer dem og gør dem uadskillelige. Denne unikke kombination fængsler læseren og realiserer en effektiv kommunikativ hensigt. De retoriske og sammenhængende komponenter i Koranens tekst kan ikke adskilles fra hinanden. Hvis Koranens tekst blev udtømt for disse elementer, ville den resterende tekst ophøre med at være Koranen, og den ville heller ikke lyde som Koranen. Arbuthnot udtaler:

”... Koranen betragtes som det reneste arabiske værk, skrevet i halv digtekunst og halv prosa. Det er blevet sagt, at nogle grammatikere har adopteret deres regler, for at det skal stemme overens med bestemte vendinger og udtryk brugt i den (Koranen) eller gennem forsøg på at producere noget lig den, hvilket med hensyn til den elegante stilart endnu ikke er lykket.”

Fra et sprogvidenskabeligt synspunkt benytter Koranen varierende retoriske virkemidler, såsom anvendelsen af rytme, billedsprog, sammenligninger, metaforer og retoriske spørgsmål. Anvendelsen af ironi og gentagelsen af ord er kun en lille del af Koranens repertoire af retoriske redskaber. Dens sammenhæng inkluderer varierende metoder såsom parallelle strukturer, sætningsbinding, erstatning, reference og leksikalsk sammenhæng. Disse egenskaber danner grundlag og sammenhæng for at skabe Koranens unikke stilart.

Ikke-Koranske tekster anvender hovedsageligt sammenhængselementer, men Koranen anvender i alle sine vers både sammenhængende og retoriske elementer. Følgende er et godt eksempel for at fremhæve det enestående ved Koranens stilart.

”Og de mænd, der ihukommer Allah meget, og de kvinder, som ihukommer” [Koranen 33: 35]

Adh-dhakhirin Allaha kathiran wa'dh-dhakhirati

Koranens ovenstående vers, kunne udtrykkes i en anderledes ordstilling såsom nedenstående:

”Og de mænd, der ihukommer Allah meget, og de kvinder, som ihukommer Allah meget”

adh-dhakhirina Allaha kathiran wa'dh-dhakhirati Allaha kathiran

Det ville ikke give den samme effekt, eftersom ordet 'Allah' er blevet sprogligt, Med andre ord er sætningen blevet unødigt ordrig eller ensformig i udtrykket. Koranens originale struktur opnår dens formål gennem at adskille to emner for at sammentrække ordet 'Allah' og anvende 'wa' som et sprogligt tilsagn. Koranens har i dette vers også et retorisk element, eftersom ordet 'Allah' er 'omfavnet af den rosværdige, der husker Ham meget, hvilket indikeres gennem ordstillingen i dette vers. I dette eksempel kombinerer Koranen retoriske og sammenhængelementer for at opnå den tilsigtede mening. Enhver ændring i Koranens struktur ændrer simpelthen dens litterære effekt. Arbuthnot forklarer i sin bog "The Construction of the Bible and the Koran" denne effekt i Koranens stilart:

”Den er en anerkendt målestok for det arabiske tungemål... Koranens stilart er generelt smuk og flydende... og mange steder, navnlig der hvor majestæt og Guds attributter er beskrevet, ophøjet og storartet... Han lykkedes så godt, og som fremmed fængslede han sit publikums forstand, ifølge adskillelige af hans modstandere, der blev bevæget (af Koranen), som effekten af hekseri og trylleri.”

Jeg afslutter dette afsnit med Professor Philip T. Hitti's ord:

”Koranens stilart er Guds stilart. Den er anderledes, enestående og uforlignelig. Det er i bund og grund, hvad der udgør Koranens 'mirakuløse karakter'(ijaz). Af alle mirakler er det det største: Hvis alle mennesker og Jinn (usete væsener) samarbejdede, ville de ikke producere noget lig. Profeten havde fuldmagt til at udfordre sine kritikere i at producere noget sammenligneligt. Udfordringen blev taget op af mere end en stilist i arabisk litteratur – med en forudsigelig konklusion.”

Dynamisk stilart

Koranens dynamiske stilart fremkommer som et resultat af brugen af grammatiske skift. Dette er en accepteret retorisk praksis, der betegnes som ”det arabiske sprogs dristige natur”. Denne retoriske mekanisme kaldes 'iltifat', på dansk betyder det bogstaveligt at 'skifte' fra en ting til en anden.

Fortidens orientaler såsom Noldeke forklarede, at nogle af disse ændringer i person og antal forekommer brat. Denne misforståelse har vist at være en overfladisk forståelse af klassisk arabisk. Ændringerne i Koranens diskurs forekommer ifølge et effektivt mønster. De arabiske lærde før i tiden, såsom Suyuti, al-Zarkashi og al-Athir, har været enige om, at denne brug af arabisk var en del af den retoriske videnskab. Endvidere oplyste de, at det, frem for at være en særhed ved det arabiske sprog, er et effektivt retorisk værktøj.

Koranen er den eneste form for arabisk prosa, som har brugt retoriske virkemidler på sådan en udstrakt og kompleks måde. Haleem udtaler:

”... den bruger denne egenskab langt mere udstrakt og i flere variationer end noget andet arabisk digt. Det er derfor naturligt at finde... ingen synes at citere referencer i prosa fra andet end Koranen.”

Et eksempel på dette komplekse retoriske kendetegn ses i følgende vers, som går fra at tale om Allah i tredje person til at Allah omtaler sig selv i første person flertal (majestætisk):

”Der er intet godt i de fleste af deres hemmelige rådslagninger, udtagen (i sådanne rådslagninger) som formaner til almisse eller godgørenhed eller mægling mellem mennesker, og den, der gør dette for at søge Allahs velbehag, ham vil Vi snart give en stor belønning.”
[Koranen 4:114]

I stedet for at sige ”ham vil Han give...” eller ”ham vil Allah give...” taler Allah i dette eksempel i flertals majestæt for at give Hans personlige garanti for belønning til dem, der udøver de positive handlinger beskrevet i verset.

Et andet eksempel på dette ”bratte” skift af person og antal findes i følgende vers:

”Det er Ham, der gør jer i stand til at rejse til lands og til vands. Indtil I er på skibene, og de sejler med (jer og) dem [nemlig: synderne] og får en god brise, og de fryder sig derover, så rammer en voldsom blæst dem, og bølgerne kommer over dem fra alle sider, og de tror, at de er omringet, og de påkalder Allah i fuldstændig lydighed mod Ham (og siger): Hvis Du redder os fra dette, så vil vi visselig være blandt de taknemmelige.” [Koranen 10:22]

Neal Robinson forklarer i sin bog "Discovering the Qur'an: A Contemporary Approach to a Veiled Text" dette vers og dets retorik:

”Til at begynde med kan det måske fremstå håbløst fordrejet, men de tre sammenhængende pronominal skift er alle fuldstændig logiske. Skiftet fra anden person flertal til tredje person flertal adresserer og muliggør for dem, at de kan se dem selv som Gud ser dem, og at anerkende hvor latterlig og hyklerisk deres opførsel er. Skiftet tilbage til anden person flertal markerer Guds drejning for at advare dem. Endelig udtrykker talerens skift fra tredje person ental til første person flertal Hans majestæt og magt, hvilket henvender sig til synet på opstandelsen og dommen.”

Koranens dynamiske stilart er et åbenlyst stilistisk kendetegn og en accepteret retorisk praksis. Koranen anvender dette træk på en måde, hvor den tilpasser sig tekstens emne, mens den intensiverer det indtryk, som budskabet giver. Den komplekse måde, hvorpå Koranen anvender dette træk, giver en dynamisk udtryksfuld tekst, som var ukendt for fortidens orientalister. Det er ikke overraskende, at Neal Robinson konkluderer at det grammatiske skift brugt i Koranen:

”... er et meget effektivt retorisk apparat.”

Æstetisk udtryk

Egypteren Mustafa Sadiq al-Rafi'i udtaler:

”Enhver der har hørt den har intet andet alternativ end at overgive sig til Koranen... hver eneste del af hans (lytterens) intellekt bliver rørt gennem den rene lyd af sprogets musik, og del efter del, tone efter tone, omfavner han dens harmoni, dens mønster af perfektion og dens formelle fuldstændighed. Det føles ikke som om, at noget reciteres for ham, det er nærmere som om, noget har brændt sig ind i ham.”

Koranen æstetiske udtryk er ikke et litterært apparat som sådan, men det er en manifestation af dets litterære skønhed og påvirkning på menneskets psyke. Dette æstetiske element kan i Koranen måske forekomme subjektivt, men det kaster lys over alle andre objektive litterære strukturer og placerer dem i

kontekst af livet, erfaringer og menneskelighed, for således at gøre Koranen reel. Goethe opsummerer de æstetiske elementer i Koranens diskurser:

”Jo oftere vi vender os mod den [Koranen]... vil den hurtig tiltrække, forbløffe og i sidste ende gennemtvinge vores ærbødighed... Dens stilart er streng, i henhold til dens indhold og mål, storslået, forfærdelig og snart med sandhed sublim – således vil denne bog blive anvendt gennem alle tider med den stærkeste indflydelse.”

Sådanne reaktioner og erfaringer under hørelsen af Koranen har i virkeligheden været bevidnet gennem historien. Et tidligt eksempel er beskrevet gennem følgende episode taget fra Kermani's artikel 'The Aesthetic Reception of the Qur'an as reflected in Early Muslim History'.

”Abu Ubaid, en af profetens følgesvende, nævnte, at en beduin lyttede til en mands recitation ”**udfør da det, du er blevet beordret**”. Efterfølgende kastede han sig ned på jorden tilbedende og sagde, *’Jeg kastede mig ned grundet veltalenheden i denne tale’.*”

Montet forklarer i hans oversættelse af Koranen dette unikke kendetegn:

”Alle dem der er bekendt med Koranen på arabisk godkender og roser skønheden af denne religiøse bog. Dens ophøjethed er så sublim, at ingen oversættelse på noget europæisk sprog vil kunne tillade os at anerkende det.”

Et andet eksempel på Koranens æstetiske natur er historien om Umar, en af profeten Muhammad største følgesvende, nedskrevet af de berømte islamiske historikere Ibn Hisham og Ibn Kathir.

På den samme dag, hvor han havde i sinde at myrde profeten, hørte han, at hans søster Fatima og hendes mand var konverteret til Islam, hvorefter han tog rasende hen til deres hus. *”Hvad er det for noget vrøvl jeg har hørt?”* skreg Umar. *”Du har ikke hørt noget.”* Fatima og hendes mand forsøgte at berolige ham. Umar beklagede imidlertid allerede hans opførsel og spurgte om han måtte læse skriften, som hun prøvede at gemme væk. Umar begyndte at læse kapitel Taha, og efter kun få vers stoppede han og begyndte at græde. *”Hvor smuk og nobel er denne tale ikke!”* Umar, den anden kalif var konverteret til Muhammads deen (levemåde)!

Guillame foreslår grunden til Koranens æstetiske kvaliteter:

”Den har en rytme af besynderlig skønhed og et tonefald der fortryller øret. Mange kristne arabere taler om dens stil med hjertelig beundring, og de fleste orientaler anerkender dens fortrinlighed. Når den læses højt eller reciteres, har den næsten en hypnotisk effekt...”

Koranens effekt ændrede mange araberes hjerter og intellekt i tiden under åbenbaringen. Ikke-muslimske arabere havde på det tidspunkt indset dens magt, og nogle forsøgte at mindske effekten ved at skrig, klappe, synge og tale højtrøstet, mens den blev reciteret. Abu Zahra kommenterede denne tilstand:

”De største blandt Muhammads fjender frygtede, at Koranen ville have en stærk effekt på dem, mens de foretrak manglen på tro og afvigelse fra den rette vejledning. Således aftalte de ikke at lytte til denne Koran. De vidste, at enhver der lyttede til den blev bevæget gennem dens alvor og udtrykfulde kraft, som overskred menneskets kræfter. De så, at mennesker, selv store personligheder – én efter én begyndte at tro på den, at Islam voksede sig stærkere, at de troende blev talrige, mens polyteismen blev svagere, og deres tilhængere blev færre.”

For oprigtigt at anerkende pointen, er det imidlertid afgørende at tage højde for den historiske kontekst, hvori Koranen blev nedsendt. Araberne anså dengang dem selv – og er stadig til den dag i dag anset af historikere og sprogkyndige, som overlegne i det arabiske sprog og var stolte af denne overlegenhed. Enorm samfundsmæssig status blev bevilliget til alle dem, der besad de højagtede sproglige kundskaber.

Især formulerende fornyelse og inspirerende digte var en stor fritidsbeskæftigelse og kilde til intense samfundsmæssige rivaliseringer. Det følgende citat af Ibn Rashiq illustrerer sprogets vigtighed på daværende tid. Han skriver:

”Når som helst en digter opstod i en arabisk stamme, kom andre stammer og gratulerede, festmåltider blev forberedt, kvinderne ville gå sammen sådan som de gjorde ved bryllupper, og yngre og ældre mænd glædede sig over de gode nyheder. Araberne plejede kun at gratulere hinanden når et barn blev født og når en digter sprang ud blandt dem.”

Ibn Khaldun, en fremtrædende lærd fra det fjortende århundrede, iagttog vigtigheden af digte i arabernes liv:

”Det skal være kendt, at araberne i høj grad anså digtekunst som en form for tale. Derfor gjorde de det (digtede) som et arkiv af deres historie, som udtryk for, hvad de anså som rigtigt og forkert, og det var det principielle referencegrundlag for størstedelen af deres videnskaber og visdom.”

En af de tidlige lærde, Ibn Faris, arbejdede på samme tema men gik skridtet videre og kommenterede på den præislamiske digtekunsts kvalitet:

”Digtekunsten var et arkiv for araberne. I den er deres slægts historie bevaret, den spredte lys over de mørkeste og mærkeligste ting, fundet i Allahs bog, i Allahs sendebuds traditioner og fra hans følgesvende. Måske er et digt heldigere end et andet, og et digt mere melodisk og elegant end andre, men ingen af de ældgamle digte manglede fortrinlighed.”

Disse arabere, som var mestre inden for deres fag – herrerne over det arabiske sprog – blev udfordret af Koranen, og deres fejlen i at imødekomme denne udfordring er yderst tankevækkende. Ikke mindst fordi de forskellige reaktioner Koranen modtog kom fra dem, der burde have været bedst rustet til at tage udfordringen op. Gibb forklarer følgende:

”Hvis Koranen var hans egen (Muhammads) komposition, ville andre mennesker være i stand til at rivalisere med den. Lad dem producere ti vers lig den, og hvis ikke de formåede det, lad dem da acceptere Koranen som et fremragende bevist mirakel.”

Gennem at værdsætte de æstetiske elementer i Koranens diskurs, er det forventet, at læseren vil undersøge Koranens utallige mekanismer brugt for at udtrykke dens ubestridelige litterære magt som Armstrong beskriver:

”Ud fra ovenstående bevis er Koranen bekræftet som værende skrevet med den yderste skønhed og renhed i sproget. Standarden i det arabiske sprog (i Koranen) er ubestridelig, uforlignelig gennem enhver menneskelig pen, idet den stadig eksisterer i dag. Derfor er det at insistere på den som et permanent mirakel tilstrækkeligt til at overbevise verden om dens guddommelige oprindelse,. Hvis Koranen var skrevet af Muhammad, hvorfor er der så ingen arabiske lærde og sprogeksperter, der er i stand til at yde den konkurrence?”

Konklusion

De litterære mekanismer, som er brugt i Koranen er ikke udsmykningselementer, forstået på den måde, at de kan undværes. De er derimod en del af den pakke, som udgør dens mening og sprogvidenskab. Uden dem er dens mening og litterære fortrinlighed mistet. Koranen, som alle andre fremragende litterære mesterværker, skiller sig ud fra almene værker grundet dens særegne brug af sprog til at overføre en betydning. Imidlertid er Koranen forblevet i en unik position grundet dens specielle brug af litterære mekanismer. Irving forklarer:

"Koranen er et storslået dokument... fordi den er uden sidestykke og ikke kan efterlignes."

Koranen opnår, ganske rigtigt, toppen af veltalenhed inden for det arabiske sprog. Koranen gør krav på guddommelig oprindelse i spørgsmålet om dets sprog gennem udstedelsen af en udfordring om at producere noget lig dens korteste kapitel. Dette er kernen i mange historiske studier af Koranen, eftersom mange har forsøgt at besvare det centrale spørgsmål om forfatterskab. Bucaille kommenterer:

"Ovenstående observation fabrikerer en uholdbar avanceret hypotese gennem dem, der ser Muhammad som forfatter af Koranen. Hvordan kunne en mand, fra at være uvidende, blive den allervigtigste forfatter, med hensyn til den litterære fortrinlighed, i hele den arabiske litteratur?"

Denne artikel er blot en introduktion til Koranens litterære fortrinlighed. Den tilsigter at provokere til flere spørgsmål og stimulere læseren til at undersøge videre, specielt spørgsmålet om forfatterskab. I dette spørgsmål ligger kun en begrænset del af svaret. Koranen kan imidlertid kun komme fra en araber, en ikke-araber eller Profeten Muhammad – hvis du tror han mestrede arabisk bedre end araberne på hans tid – eller, som muslimerne foreslår, at den kommer fra Skaberen, som reelt er den eneste mulige kilde. Angående mulige forfattere, udtaler Armstrong, som nævnt tidligere:

"Ud fra ovenstående bevis er Koranen bekræftet som værende skrevet med den yderste skønhed og renhed i sproget. Standarden i det arabiske sprog (i Koranen) er ubestridelig, uforlignelig gennem enhver menneskelig pen, idet den stadig eksisterer i dag. Derfor er det at insistere på den som et permanent mirakel tilstrækkeligt til at overbevise verden om dens guddommelige oprindelse,.. Hvis Koranen var skrevet af Muhammad, hvorfor er der så ingen arabiske lærde og sprogeksperter, der er i stand til at yde den konkurrence?"

Der er imidlertid mange andre spørgsmål, der er forbundet til spørgsmålet om forfatterskab. For at illustrere en vital pointe, hvordan var det muligt for en uvidende mand at producere en unik stilart inden for det arabiske sprog og bevare den over en 23 år lang periode, sådan som den er blevet sammensat til en bog, opdelt i kapitler centreret omkring store emner, men alligevel relateret til begivenheder der foregik gennem denne periode og var specifikt relateret til den? Følgende afsnit taget fra Draz's bog "An Eternal Challenge" undersøger dette punkt yderligere,

"Når vi nøje overvejer timingen for åbenbaringen af Koranens passager og kapitler og deres rækkefølge, er vi dybt forbavsede. Vi kan næsten ikke tro, hvad vi ser og hører. Vi begynder så at spørge os selv om en forklaring på dette højst usandsynlige fænomen: er det ikke sandt, at denne nye passage af åbenbaring lige er blevet hørt som ny, adresserende en bestemt begivenhed som den udelukkende kom i forbindelse med? Dog er det som om, at den hverken er ny eller separeret fra resten. Det virker som om, den hører sammen med resten af Koranen, fuldkommen imponerende på menneskets intellekt længe før han reciterede det for os. Det har været fuldt indprentet i hans hjerte før den komposition af ord han reciterede. Hvordan kan det ellers samles i så perfekte og harmoniske dele og stykker som naturligt ikke passer sammen? ... Er det et resultat af et eksperiment som følge af spontane tanker? Dette kan ikke være tilfældet. Når hver del var lagt på dens position, havde den der placerede dem aldrig haft en ny tanke eller introduceret nogen som helst modifikation eller omordning. Hvorledes kunne han fastlægge sin plan? Og hvordan kunne han have sin intention så klar på forhånd? ... Når vi overvejer sådanne detaljerede instruktioner på rækkefølgen af passager og kapitler, er vi bundet til at konkludere at der er en komplet og detaljeret plan, tildelende hver passage dens position, før de alle var åbenbaret. Faktisk er rækkefølgen bestemt for årsagerne til åbenbaringen af de enkelte passager, endda før begyndelsen på de begivenheder, som lå bag årsagerne til åbenbaringen...Sådan er de åbenlyse fakta omkring Koranens rækkefølge og forordning, som blev åbenbaret i separate vers, passager og kapitler over en 23 år lang periode. Hvad fortæller det os omkring dens kilde?"

Efter at være blevet introduceret til Koranens litterære fortrinlighed, håbes det, at læseren vil undersøge Koranen i et nyt lys, med et friskt perspektiv og med åbent sind. Det er kun gennem oprigtig og åben dialog, at hovedautoriteten i Islam, Koranen, vil blive forstået, og rationelle argumenter for dens

oprindelse værdsat. Slutteligt konkluderer R. Bosworth Smith i sin bog "Muhammad and Muhammadanism", at Koranen er:

"... et mirakel af renhed, af stil, af visdom og af sandhed. Det er det ene mirakel høvdet af Muhammad, hans stående mirakel, og sandelig et mirakel er det."

Kildehenvisninger:

- Alfred Guillaume. 1990. Islam. Penguin Books.
- Arthur J. Arberry. 1964. The Koran Interpreted. Oxford University Press
- <http://www.bringbackjustice.com/TheExpressionOfTheCreatorConclusiveProof.pdf>
- Edward Montet. 1929. Traduction Francaise du Coran. Paris.
- F.F. Arbuthnot. 1885. The Construction of the Bible and the Koran. London.
- George Sale. 1891. The Koran: The Preliminary Discourse. London & New York.
- H. A. R Gibb. 1963. Arabic Literature - An Introduction. Oxford at Clarendon Press.
- H. A. R Gibb. 1980. Islam - A Historical Survey. Oxford University Press.
- H. A. R Gibb. 1953. Mohammedanism. Oxford University Press.
- H, Abdul-Raof. 2003. Exploring the Qur'an. Al-Maktoum Institute Academic Press.
- H. Abdul-Raof. 2000. Qur'an Translation: Discourse, Texture and Exegesis. Curzon Press
- H. Johns. Narrative, Intertext and Allusion in the Quranic Presentation of Job in the Journal of Quranic studies. Vol 1, Issue 1. Edinburgh University Press.
- Hartwig Hirschfield. 1902. New Researches into the Composition and Exegesis of the Qur'an. London.
- Hency Stubbe. 1911. Rise and Progress of Mohammedanism.
- Hussein Abdul-Raof. The linguistic Architecture of the Qur'an. Journal of Quranic studies Vol. 2, Issue 2. Edinburgh University Press.
- <http://www.iica.org/articles/glorious.htm>
- <http://www.islamic-awareness.org>
- Issa J. Boullata. 2000. Literary Structures of Religious Meaning in the Qur'an. Curzon Press
- J.M. Rodwell's. 1977. Introduction to the Koran. Everyman's Library.
- John L. Esposito. 1991. Islam: The Straight Path. Oxford University Press.
- John Penrice. 1970. Preface of "A Dictionary and Glossary of the Koran". Praeger Publishers.
- John William Draper. 1875. A History of the Intellectual Development of Europe I. London.
- Joseph Schacht. 1974. The Legacy of Islam.
- K. Armstrong. 1993. A History of God: the 4,000 Year Quest of Judaism, Christianity and Islam. Ballantine Books.
- Lecture entitled "Prose in the second and third centuries after the Hijra" delivered at the Geographical Society in Cairo 1930. Dar al Ma-arif.
- Lex Hixon. 1988. The Heart of the Qur'an: An introduction to Islamic Spirituality. Quest Books.
- M. Abdullah Draz. 2001. The Qur'an an Eternal Challenge (al-Naba' al-'Azim). The Islamic Foundation.
- M. Pickthall. 1930. The Meaning of the Glorious Qur'an. George Allen & Unwin ltd.
- M. Sells. 2000. A Literary Approach to the Hymnic Surahs of the Qur'an. Curzon Press.
- M. Sells. Sound and Meaning in Surat Al- Qariah in Arabica Vol 40.
- M. Sells. 1999. Approaching the Qur'an: The Early Revelations. White Cloud Press.
- Neal Robinson. 2004. Discovering the Qur'an: A Contemporary Approach to a Veiled Text. Georgetown University Press.
- Martin Zammit. 2002. A comparative Lexical Study of Qur'anic Arabic. Brill Academic Publishers.
- Maurice Bucaille. 2000. The Bible, the Qur'an and Science. Apex Books Concern.
- Muhammed Abdel Haleem. 2004. The Qur'an: A New Translation. Oxford University Press.
- Muhammed Abdel Haleem. 1999. Understanding the Qur'an: Themes & Styles. I. B.Tauris Publishers.
- Muhammed Abdel Haleem, Bulletin of the School of Oriental and African Studies, 1992, Volume LV, Part 3.
- N. J. Dawood. 1990. The Koran Translated. Doubleday.
- N. Kermani. 2000. The Aesthetic Reception of the

Quran as Reflected in Early Muslim History.
Curzon Press.

Philip K. Hitti. 1960. "History of the Arabs", seventh
edition. Macmillan & Co Ltd.

Professor E.H. Palmer.1820. Introduction to the Koran.

<http://www.quranicstudies.com>

R. Bosworth Smith. 2004. Muhammad and
Mohammedanism. Kessinger Publishing.

S. M. Hajjaji-Jarrah. 2000. The Enchantment of Reading:
Sound, Meaning, and _Expression in Surat
Al-Adiyat. Curzon Press.

T.P. Hughes. 1995. A Dictionary of Islam. Asian
Educational Services.

T.W. Arnold. 1913. The Preaching of Islam.
London.<http://www.theinimitablequran.com>.